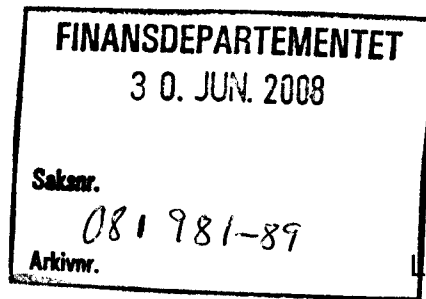

SATS Norge
Postboks 444
1471 Lørenskog
groterud@sats.no

Lørenskog 30. juni 2008

Det Kongelige Finansdepartement
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo
postmottak@fin.dep.no

Høringsuttalelse fra SATS Norge vedrørende NOU 2008:7 Kulturomsutvalget

Det henvises til invitasjon datert 2. april 2008. SATS Norge ønsker med dette å avgi sin høringsuttalelse. Vi har valgt å konsentrere uttalelsen om forslaget til moms på trening på treningssentre.

Om SATS

SATS er landets største treningssenterkjede med 38 egneide sentre. Ytterligere 37 treningssentre drives på lisensbasis under varemerket Spenst. SATS mål er å hjelpe vanlige mennesker til å trene regelmessig. Til sammen har SATS og Spenst ca 160.000 medlemmer i alderen 16-97 år, hvorav ca 60 prosent er kvinner. Med SATS og Spenst-sentrene tilbys trening fra Alta i nord til Grimstad i sør, og i like stor grad på østkanten som på vestsiden i de store byene. Over halvparten av medlemmene tjener under 400.000 i året.

Hovedpunkter i høringsuttalelsen

- Moms på kultur og idrett vil føre til at det blir dyrere å være medlem hos SATS og andre treningssenterkjeder. Prisene vil øke mellom 2 og 18 prosent avhengig av hvilken moms-sats som velges.
- Innføring av moms på trening gjør det vanskeligere for folk å trene og innebærer et nytt hinder for fysisk aktivitet og bedre folkehelse.
- Med moms på trening øker helseplagene og samfunnskostnadene som følge av inaktivitet. Folk blir sykere og staten taper penger.
- Moms på trening svekker treningstilbudet i distriktene fordi flere av treningssentrene der sliter med å nå en kritisk medlemsmasse. Momsen vil gjøre det enda vanskeligere.
- Differensiert moms på trening mellom ulike tilbydere av samme tjeneste vil være konkurransevridende og kan være i strid med EØS-reglene.
- Kulturomsutvalgets arbeid bygger på gale tall når det gjelder trening. Regnestykkene til utvalget viser en netto avgiftslettelse, mens realiteten innebærer økte avgifter for treningssentrene.

1) Øker prisen på forebyggende helse

SATS har regnet nøyte på konsekvensene av de to moms-satsene utvalget behandler når det gjelder trening; den utvalget enstemmig anbefaler på 8/25 %, samt 25/25 %-satsen som blir foreslått som en mulig måte å dekke inn statens provenytap på.

I begge tilfeller innebærer innføring av moms på trening en negativ nettoeffekt som igjen innebærer at prisene må settes opp med henholdsvis 2 og 18 prosent for å opprettholde treningstilbudet uten av økonomien forverres. Beregningene bygger på tall fra 2006, et år med typisk drift og investeringsnivå. Se vedlagt Excel-dokument (vedlegg 1) for detaljer, samt pdf-dokument for kommentarer til disse av regnskapssjef Nina Heggen i SATS Norge (vedlegg 2). Beregningene er for sikkerhets skyld kontrollert av PWC (vedlegg 3).

Det er i dag overveldende dokumentert trening fører til bedre helse, velvære og psykisk overskudd, og at fysisk aktivitet det er det beste man kan gjøre for å bekjempe overvekt og fedme. Mosjon har like sterk effekt på depresjon som antidepressiva, og de som trener lever både lenger og får flere år uten sykdom enn inaktive. Moms på trening legger kraftige begrensninger på den enkeltes mulighet til å oppnå god helse på denne måten.

2) Et nytt hinder for en aktiv livsstil

All forskning viser at pris påvirker bruk. Økte avgifter på produkter som for eksempel røyk reduserer etterspørselen, mens lavere avgifter på for eksempel frukt og grønnsaker øker forbruket av dette. På samme måte er det med trening. SATS vil på det sterkeste advare mot at det innføres en avgift som gjør det vanskeligere for folk å drive fysisk aktivitet.

I følge Verdens helseorganisasjon (WHO) er fysisk inaktivitet omtrent like vanlig og helseskadelig som daglig tobakk-røyking (i industrialiserte land). Vurderer regjeringen å innføre 25% moms på private røykestoppkurs?

"Alle" er i dag enige om at det er svært ønskelig å legge til rette for at folk skal kunne velge en mer aktiv livsstil. En ny skatt på trening vil ha stikk motsatt effekt og gjøre oss mer inaktive. De med dårligst råd vil slutte først, og dette er gjerne de gruppene som trenger fysisk aktivitet mest.

Det er for øvrig en myte at du bare er høyt utdannede mennesker med høye inntekter som går på treningssenter. Av SATS medlemsmasse har over halvparten lave eller normale inntekter på under 400.000 i året (kilde: Synovate, 2006).

3) Folk blir sykere og staten taper penger

Samfunnet har store utgifter til sykefravær og uføretrygd som skyldes muskel- og skjelettsykdommer og psykiske lidelser som angst og depresjon. Samtidig er det en klar sammenheng mellom dette bildet og fysisk aktivitet. Jo mer inaktiv man er, jo sykere blir man. Helseplager som skyldes mangel på aktivitet er i sterk økning og kostnaden for samfunnet er enorm.

Det er godt dokumentert at en betydelig bedring i fysisk form innebærer en betydelig reduksjon i risikoen for å få alvorlig, kronisk sykdom før man fyller 60 år. Dette er i følge Sandvik (2008, vedlegg 4) kanskje det viktigste argumentet for at staten ikke bør skattlegge trening på kommersielle treningssentre, fordi aktiviteten som skjer her *"etter min vurdering bidrar i vesentlig grad til at den norske befolkning får styrket sin fysiske form"* (sitert fra side 4 i rapporten)

Med moms på trening øker helseplagene og samfunnskostnadene som følge av inaktivitet. Folk blir sykere og staten taper penger.

Sandvik (2000) konkluderte med at staten ville tape 340 mill på innføre moms på trening på grunn av økt inaktivitet og påfølgende utgifter til sykdom og uføretrygd.

I den vedlagte rapporten for 2008 kommer han til omtrent samme konklusjon og anslår tapet til 250 mill. Sett under ett tilsier rapportene at det koster staten en to krone i økte utgifter til uføretrygd og sykdom å få inn en krone i treningsmoms.

I 2007 ble det utbetalt ca. 32 milliarder kroner i uføretrygd til personer over 40 år. Risikoen for å bli uføretrygdet er opptil fem ganger høyere for personer i dårlig fysisk form kontra dem som er i god fysisk form. Bare en liten økning i antall uføretrygde som følge av inaktivitet er svært kostbart for staten i seg selv. I tillegg kommer økte utgifter på grunn av reduserte skatteinntekter, økt sykefravær, flere på attføring, mer bruk av fysioterapi, økt bruk av poliklinikk, flere sykehusinnleggelser, mindre behov for medikamenter på blå resept, etc

I følge Sandvik (2008) gir private treningssentra 420.000 nordmenn bedre fysisk form, og reduserer dermed statens årlige kostnader knyttet til sykdom med omlag 1 milliard kroner. Den største besparelsen står medlemmene over 40 år for, som hver og en bidrar med ca. 15000 kroner årlig til staten i form av reduserte kostnader. Sandvik poengterer at det i lys av dette fremstår som svært urimelig dersom vedkommende i tillegg skal betale over 1000 kroner ekstra i moms.

4) Svekker treningstilbudet i distriktene

Medlemsmassen til sentre på små steder er naturlig nok betydelig lavere enn i de store byene. Samtidig er kostnadene med å starte opp og drive senteret tilnærmet lik i form av lønninger og investeringer i utstyr. Som en følge av dette sliter flere av treningssentrene i distriktene med å nå en kritisk medlemsmasse, og moms på trening kan derfor bli kroken på døren for flere av disse. I 2001 gikk for eksempel SATS Førde konkurs som følge av at treningsmoms ble foreslått.

SATS og de andre store aktørene vil bestå, selv med full moms, men omstilling ved å kutte tilbudet for å få ned kostnadene vil være nødvendig. Det vil være aktuelt å vurdere hvorvidt videre drift av mindre lønnsomme sentre er forsvarlig, og ut i fra dagens økonomiske bilde er det sentre på østkanten og i distriktene som først står i fare for å bli rammet. Full moms på trening vil i så fall redusere andelen av medlemmer med vanlige inntekter og bidra til et økt klaseskille på forebyggende helse.

Sverige innførte for øvrig 25 % moms i 1991, noe som førte til at store deler av bransjen gikk konkurs. Som en følge av dette ble satsen omgjort til 0 % i 1994. I 1997 ble det innført 6 % med fullt inngående fradrag.

5) Kan stride mot EØS-reglene

Forslaget om å dekke inn proveny-tapet ved å pålegge treningssentre med høy omsetning full moms, mens for eksempel treningssentre drevet av idrettslag får redusert sats er problematisk fordi to aktører som tilbyr samme tjeneste behandles ulikt. Dette er konkurransevridende.

Problemstillingen ble kommentert i Ot.prop nr 94 (2000-2001) og var en av grunnene til at treningssentre i likhet med all annen idrett ble unntatt for moms i 2001.

SATS kan ikke se at det i dag er grunnlag for å se annerledes på dette.

En slik forskjellsbehandling vil innebære en økonomisk fordel for de foretak som får en lavere sats i forhold til sine konkurrenter, og vil reguleres av EØS-avtalens statsstøttebestemmelser. SATS har i den forbindelse bedt advokatfirmaet Schjødts eksperter på EU og konkurranserett om å vurdere Kulturmomsutvalgets forslag opp mot statsstøttereglene, hhv. EØS-avtalen artikkel 61 og Lov om offentlig støtte.

Konklusjonen er at – i det omfang foretak som driver økonomisk virksomhet får en økonomisk fordel som følge av utvalgets forslag – foreligger det ulovlig statsstøtte i strid med EØS-avtalen artikkel 61 som må notifiseres til EFTAs overvåkningsorgan (ESA) for eventuell godkjenning.

I notatet (vedlegg 5) heter det bl.a. at:

Slik vi ser det vil den økonomiske fordelene de foretak som kan inngi negative omsetningsoppgaver og de skjermede foretak mottar, kunne begrense konkurransen ettersom visse foretak settes i en konkurransemessig bedre økonomisk situasjon enn sine konkurrenter. Ulike idrettsforeninger, treningssentre, samt annen idrett vil åpenbart drive konkurrerende virksomhet og vil således også anses som konkurrenter i rettslig forstand, noe som synes forutsatt i utvalgets vurdering. Dette følger også av tidligere forarbeider på området. Selv om et av formålene og kriteriene som er vektlagt i breddemodellen er konkurransenøytralitet og å hindre konkurransevridninger mellom aktører i samme bransje, er konsekvensen av modellen at konkurransen vris. (side 6/7 - pkt 2.2.25)

Om forslaget til å dekke inn proveny-tapet heter det:

Om systemet ikke notifiseres til ESA vil det etter vår vurdering være uforenlig, og dermed ulovlig etter EØS-avtalen artikkel 61. Forslaget kan ikke lovlig gjennomføres i sin nåværende form. (side 8 – pkt 3.2.3)

Schjødts vurdering er vedlagt i sin helhet.

6) Forslaget bygger på gale tall

Kulturmomsutvalget har beregnet seg frem til at 8/25-modellen innebærer en netto avgiftslettelse for området trening på 80 mill. Som vist og kommentert i punkt 1) innebærer imidlertid 8/25-satsen en avgiftsskjerpelse for kommersielle treningssentre, i SATS tilfelle en negativ nettoeffekt på 2 prosent (ref vedlegg 1-3).

Gitt at dette er representativt for alle treningssentre vil det påståtte provenytapet på området trening faktisk ikke være et tap for staten, men utgjøre en inntekt og således trekke det totale tapet betydelig ned, selv med 8/25-sats.

Det er naturlig nok svært viktig å gjøre oppmerksom på dette, slik at det ikke fattes beslutninger på feil grunnlag.

Utvalget har ellers kommet frem til at full moms på trening vil kunne redusere statens provenytap med 200 mill. I denne beregningen er det åpenbart ikke tatt hensyn til økte utgiftene andre steder, bl.a. til helseutgifter og uføretrygd, som følge av mindre trening, slik vi påpeker under pkt 3)

Oppsummering

Det er allerede i dag er en stor utfordring å motivere folk til å trene regelmessig, og til å investere penger i egen helse. 1 av 3 lykkes ikke. Med moms på treningssenteravgiften vil det bli enda vanskeligere. Dette gjelder spesielt for forslaget om full moms som vil øke klaseskillet på forebyggende helse og redusere treningstilbudet i distriktene.

Mye taler imidlertid for at dette forslaget ikke er lovlig i henhold til EØS-reglene, og fra et finansielt ståsted er moms på trening dessuten problematisk fordi staten vil tape penger på ordningen, omtrent dobbelt så mye som det man får inn i moms.

For SATS Norge

Anders Hall Grøterud
Informasjonsdirektør SATS
E-post: anders.groterud@sats.no
Mobil: 92251445

Vedlegg:

- Vedlegg 1: Beregning moms med ulike satser
- Vedlegg 2: Kommentar til moms-beregning
- Vedlegg 3: Uttalelse fra PWC
- Vedlegg 4: Rapport fra professor Leiv Sandvik (2008)
- Vedlegg 5: Notat fra advokatfirmaet Schjødt